

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ ose:
Jof'a și Dumineca.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 38.

Dumineca, 13 25 Maiu

1879.

Brasiovu, 12/24 Maiu.

Amu fostu inregistratu în rëndulu trecutü sci-
rea, dupa care conducătoriulu Cehiloru Dr. Rieger
ar' fi cantatu a se apropiá de comitele Andrassy
și i-ar' fi promisü a acceptá bas'a dualismulu, déca
ministrulu de esterne va dá mana de ajutoriu Cehi-
loru la negociarile de impacare cu Nemtii. Sus-
ținemu, că o asemenea procedere din partea lui
Rieger nu e verisimila, pentru că în momentele de
fața, dupa ce însusi partid'a domnitóre a Nemti-
loru austriaci a luatü inițiativ'a la o întielegere cu
Cehii, ar' fi fostu nepolitica.

Mai verisimilu ni se pare inse, că nu Dr.
Rieger, ci însusi comitele Andrassy este acel'a,
care cauta o apropiare pe bas'a memorata. Ten-
dinti'a acest'a s'a potutu vedé mai de multu
din atitudinea observata în cestiunea ceha de cătra
acele organe, cari stau în strinsa legatura cu bu-
roulu de pressa alu ministrulu de esterne. Noi
maghiarii — scriu acele diuare și astadi — avemu
cea mai mare bunavointia pentru nisuintiele de
impacare ale Cehiloru cu Nemtii austriaci, noi do-
rimu acest'a impacare în interessulu pacii interiore
și alu consolidarei monarchiei, dér' Cehii se tiena
contu de situatiunea creata prin dualismu, se se
lase de pretensiunile lorü esagerate de autonomia
și recunósce a individualitatii istorice a regatulu
boemu, se implinésca acest'a dorintia a nóstra, care
e „sincera“, și se voru convinge în curéndu, că ni-
micu mai însemnatu nu sta în cale stabilirei de
relatiuni sincere de amicitia între ei și Unguri.

Ce-i dreptü intimii comitelui Andrassy introduc
espuererea dorintielorü lorü cu-o declaratiune so-
lemnă, că Ungurii nu se temu de efectele impa-
cării Cehiloru cu Nemtii, căci planurile antidualiste
sêu antimaghiare ale Cehiloru și ale celorlalti con-
trari ai Ungariei nu mai potü sgudui la fundamen-
tulu faptelorü complinite. Dér' tocmai asigurările
solemnele ce le facu în privinti'a acest'a dovedescu
că, déca si nu sunt petrushi de frica, sunt totusiu
fórte nelinistiti vediendu, că în Austri'a este aprópe
a se realizá unu actu atatu de însemnatu pentru
monarchia că acela alu impacării natiunalitatilorü
din Boemi'a, fara că cineva se fi cerutu conlu-
crarea sêu ajutoriulu marilorü auguri ai maghia-
rilorü.

Este fórte naturalu prin urmare, că capete-
niele politice maghiare nu vedu bucurosü ignorarea
acest'a într'o afacere de statu atátu de importanta,
cu atátu mai multu, cu cătu pe langa totu cura-
giulu ce'lu posedu prin pasirea Cehiloru pe aren'a
parlamentara sunt în adevèru amenintati a-si perde
cu timpulu influinti'a politica ce-o esercéza astadi
inea în monarchia. De aci urméza earasi că ceva
naturalu, că ungurii dela carma se nisuiescu a se
apropiá de Cehi, spre a paralisá astfelü efectele
viitórei alianție ceho-germane și a remané totü ei
de-asupra.

Lucrurile stau dér' momentanu asia că situatiunea
Cehiloru nu e nicidecumu atátu de precaria pre-
cumu ar' voi se-o descrie contrarii lorü. Dincontra
Dr. Rieger este astadi celu mai cautatu barbatu
în Austri'a. Dr. Herbst și Nemtii lui ilu imbia
cu impacarea, comitele Taaffe 'i cere spriginulu
pentru viitoriu și acuma ilu imbia și comitele
Andrassy cu amicitia ungurésca.

Sub asemeni impregiurari Cehii facu, dupa a
nóstre parere, fórte bine, că nu se arunca orbesce
în brațiile unuia sêu a celuilaltu. Ei nu se potü
basá nici pe pretins'a sinceritate a lui Dr. Herbst
și consoci, nici pe aceea a comitelui Andrassy și
Taaffe, cu atátu mai puçinu se semtu maguliti de
asigurările de încredere și bunavointia, ce le in-
țimpina din partea pressei germane și de cătra
organele ministrulu de esterne, ci ei pretindu
fórte întielepțiesce, că se li se dé mai înainte ga-
rantiele, cari sunt neaperatu de lipsa pentru pro-
speritatea natiunei lorü. Ce le pôte și folosi lorü

tóta încrederea și amicitia partidelorü domnitóre
fara acest'a garantia? Dr. Rieger este destulu de
practicu spre a recunósce acest'a și de aceea cre-
demu, că elu va merge cu acel'a, care 'i va poté
dá mai multu. Cei potü oferi inse astadi Un-
gurii afara de asigurari de amicitia, a caror'a va-
lóre se pôte judecă dupa atitudinea, ce au obser-
vat'o fața de boemi înainte cu cătiva ani, candu
cu caderea lui Hohenwart? Si apoi candu le-ar'
oferi bunele servitii în caus'a cu Nemtii, că unii,
cari se întielegu bine la facerea de impacari și de
pacte, óre ar' primí Nemtii amesteculu comitelui
Andrassy?

Deocamdata trebuie se negamu aceste întrebări.
Unu amestecu alu Ungurilorü în afacerea nati-
onalitatilorü din Boemi'a, ar' întimpiná astadi cea mai
mare opozițiune dintr'o parte că și dintr'alta. Este
cevasi mai departe batatoriu, ce se prepara astadi
în Austri'a. Firele le are comitele Taaffe, sêu mai
bine disu le au altii dela spatele lui în mana. Ac-
tiunea ce se prepara este acoperita inca de unu
velu desu și astadi nu se pôte sci cu siguritate
déca Cehii sunt directu angagiati la ea sêu nu.
Un'a inse vedemu, că pentru momentu multiamirea
Cehiloru depinde dela portarea Nemtilorü fața de
ei, dela concessiunile ce li le voru face. Déca inse
totu nu se voru întielege? Atunci nu este eschisa
posibilitatea că Cehii se voiésca a se aliá cu Un-
gurii spre a paralisá pe Nemti. Eventualitatea
acest'a trebuie se ne dé si noue Romanilorü ceva
de cugetatu.

Cronic'a evenimentelorü politice.

În Austri'a cestiunea principala dela ordinea
dilei este și remane impacarea cu Cehii.
Fața cu diferitele faime ce s'au respanditu
asupra viitórei atitudine a Cehiloru de cătra dia-
ristic'a germana, au credintu Dr. Rieger cu ai sei,
că este necessariu, că reprezentantii natiunei cehice
se se pronuntie într'o conferentia asupra situati-
unei, că se nu mai fia nici o dubietato despre dor-
rintiele și postulatele lorü. Pentru aceea au con-
chiamatu o conferentia a deputatilorü dietali cehi,
care a votatu o resolutiune. Acest'a resolutiune
contiene între altele și nrmatoriulu pasagiu:

„Deputatii (cehi) dau espressione convictiunei,
că ómenii lorü de încredere voru continua negocia-
tiunile, cu privire la cestiunea intrarei în Reichs-
rath și la întielegerea cu nemtii, cu moderatiunea
și firmitatea necesara fara de a jertfi indivi-
dualitatea istorica și auton-
omia regatulu Boemiei, sêu a re-
nuntia la alte conditii ale esistentiei naturale.
Deputatii sunt convinsi, că poporulu boemu nu a
perdutü curagiulu pentru con-
tinuarea luptelorü eventuale spre re-
castigarea acestorü drepturi și că se va luptá ala-
turi cu ei (deputatii) că unu singuru omü; ei sunt
convinsi, că poporulu va dovedi acest'a în faptu și
la alegerele viitóre și că va respinge voturile ace-
lorü, cari ilu consiliéza, se îndatorésca pe deputatii
sei, că se între în Reichsrath, fara acele
garantii, cari sunt neaperatu de lipsa pentru
demnitatea și prosperitatea
natiunei.“

„Corr. pol.“ i se anuntia dela Bucuresci 20
Maiu că acolo a sositü ambasadorulu Svediei dela
curtea de Vien'a, Br. de Essen, spre a notificá în
modu solemnulu principelui Carolu recunósce-
rea independentiei Romaniei din partea
guvernulu Svediei și alu Norvegiei. Este timpulu
supremu, că se iéasa odata din rezerv'a lorü și sta-
tele mari apusane, se faca dreptate Romaniei, care
s'a aratatu atátu de leala cătra acele state și se
nu lase a fi conduse spre rusinea lorü într'o ces-
tiune asia de importanta, că ceea a independentiei
Romaniei, de „Alianti'a israelita“.

Totu „Corr. Pol.“ afla, că în adevèru visit'a,
ce a facut'o principele Leopoldu de Hohenzollern
fratelui seu, principelui Carolu alu
Romaniei, ar' stá în legatura cu regularea suc-
cesiunii relativu la tronulu Romaniei. Precumu
se scie principele Carolu, n'are unu descendentu
barbatescu, o singura fetitia a avutu, dér' a muritu;
constitutiunea Romaniei prevede casulu acest'a în
art. 83, care dice: „Déca înaltimea S'a princi-
pele Carolu I de Hohenzollern-Sigmaringen nu va
avé successori în lini'a barbatésca, atunci succesi-
unea la tronü se cuvine celui mai betranu dintre
fratii sei sêu descendentilorü lui. . . . În casu,
candu nu ar' mai fi în vieatia nici unulu din
fratii sei sêu din descendentii lorü, sêu în casu
de a fi declaratü inca mai dinainte, că nu voru
primí tronulu, atunci principele, cu consentiemen-
tulu adunarei nationale, pôte se numésca pe suc-
cessorulu seu dintr'o dinastia suverana a Europei.“
Fratele celu mai betranu alu principelui, printiulu
Leopoldu de Hohenzollern, a si renunțiatü mai in-
ainte cu cătiva ani la succesiunea pe tronulu ro-
manu. De aceea principele Carolu a destinatü de
successorulu alu seu pe alu doilea fiu alu printiu-
lui Leopoldu, pe printiulu de 14 ani Ferdinandu,
și se dice, că acest'a afacere de mostenire se va
supune Corpurilorü legiuitórie spre resolvire inca în
cea mai de aprópe sessiune ordinaria. — În diu-
ariele romane de dincolo nu s'a discutatü inca ces-
tiunea acest'a, ne marginimu dér' a reproduce cele
relatate de „Corr. pol.“, care de regula este bine
informata. Printiulu Leopoldu de Hohenzollern este
mai de multu óspele fratelui seu, alu Domnitoriulu
Carolü. Dilele aceste voru face ambii împreuna o
calatoria prin tíera, dupa care printiulu Leopoldu
se va reintórce la Berlinu.

În curéndu cronic'a dilei va avé earasi a înre-
gistrá o intalnire a celorü trei
imperati în Berlinu. În lun'a viitóre adeca
va serbá imperatulu Wilhelm alu Germaniei
nunt'a de aurü, adeca aniversarea a 50-a
acasatoriei sale cu imperatésa August'a și atatu im-
peratulu Austriei cătu si imperatulu Rusiei voiesce
se asiste în persóna la acest'a serbare. Imperatulu
Franciscu Iosifu a promisü dilele acest'e într'o scri-
sóre autografa imperatulu Wilhelm, că va luá parte
în persóna la nunt'a lui. Imperatulu Alecsandru
se prepara de multu a merge spre gratulare la
Berlinu. Se dice că ar' fi invitatü și pe fiulu
seu, pe Tiarevici, se mérga cu dinsulu, dér' acest'a
a refusatü. Imperatulu Alecsandru se fi repetatu
invitatiunea în form'a unui ordinu din parte-i, dér'
mostenitoriulu tronulu rusescu se fi remasu ne-
miscatu și candu tramisulu imperatulu l'a conju-
ratu a nu provocá mani'a Tiarului, care si asia su-
fere și pôte cadé la patu, Tiarevici se fi respunsu:
„În cele din urma ar' fi totusiu mai bine că Tia-
rulu se zaca bolnavu, decatu se suferé Russi'a!“

Intr'aceea în Russi'a domnesce — politi'a. Se
ieau mesuri infricosiatu de severe pe facare
óra, pe facare minuta în contra Nihilistilorü. Asia
se anuntia, că gener. Gurko, noulu guvernatoru
generalu din Petersburg, a cerutu din nou dela
consiliulu comunalu alu capitalei, 24,000 por-
tari, cari se pazésca cartile. O fóia russa
constata, că Petersburgulu are 9000 de curti, la
cari sunt deja câte trei pazitori (dvornici) cu to-
tulu dér' 27,000, déca se voru mai adauge, dér'
portarii cei noui voru fi cu totii, 51,000 de dvor-
nici. Astfelü pôte se ajunga lucrulu acolo, că se
fia mai multi pazitori, că paziti. Gen. Gurko a
mai datu afara din Petersburg 20,000 individi
fara paspórte și acuma, ministeriulu a interdisu și
tuturorü foilorü ruseseci de a criticá mesurile lu-
ate de guvernü. Tóte aceste inse n'ajuta nimicu,
căci Nihilistii sunt atátu de puternicu organizati
incátu nici mesurile cele mai draconice nu-i potü
paralisá. Ei sunt informati despre ordinele, ce se
dau în contra lorü inca înainte de ce se fi fostu

publicate. Russi'a trebuie se esperieze si acuma, că cu repressaliile guvernatorilor nu se p^ote delaturá nemuliamirea diu poporu, că forti'a intotdeauna produce efecte contrarie, rele.

Cuventarea

Es. Sale Metropolitanului Dr. *Ioane Vancea* de *Butés'a*.

(tienuta in cas'a Magnatiloru la 13 Maiu 1879.)

(Urmare si fine.)

Dér' se vedemu acuma starea presenta a invetiatoriloru dela scólele poporali, si se esaminámu urmárele, cari proiectulu le va avé pentru acesti-a, déca va deveni lege. Pentru-cá se me restringu numai la cerculu meu de activitate, cu respectu la dieces'a mea archiepiscopésca aflu, cumcá între vre-o 500 de invetiatori, nu dicu multu candu affirmu, că nici $\frac{2}{5}$ párti nu intielege limb'a statului; si relativu la proiectulu de lege si la tempulu, carele se prefige pentru invetiarea ei, potu dice, că respectivii nu voru fi in stare de-a o invetiá, éra numerulu acestor'a este mare si considerabilu. In sensulu legii ce se va intemplá cu invetiatorii acesti-a? Dela rigórea legii si aplicarea ei si mai rigórsa mai cá nu se va poté asteptá altu ce-va, de cátu aceea, cá invetiatorii de categori'a acést'a se fia scosi din posturile lor. Inse care va fi sórtea lor, ce voru face dupa aceea; pentru-cá avere din mic'a leafa anuale nu si-au potutu castigá, fiendu-cá dintr'aceea abíá si-au traganatu viéti'a de pre una di pre alta; éra la lucru nu se voru poté aplicá, pentru-cá anii teneretiloru, intru cari aru fi potutu invetiá a lucrá, i-au intorsu spre cultivarea si cualificarea s'a pentru carier'a invetiatorésca: ce se va alege déra dintr'acei'a, cari s'au cualificatu nutrindu-se cu acea sperare dulce, cá dupa cualificatiunea castigata potu asecurá atátu siesi, cátu si aloru sei prevedere cuvenintiosa si venitoriu securu, déca voru fi delaturati din posturile lor, cine li va restitui spesele facute? cine li va asecurá venitoriulu?

Va luá asupra-si sarcin'a acést'a fondulu regnicolaru pentru pensionarea invetiatoriloru? Intr'adeveru, dreptatea si ecuitatea ar' recere, cá asia se se intemple. Din respectulu dreptatei s'ar' cuveni se se intemple asiá, pentru-cá acei invetiatori in fla-care anu si-au platitu competintiele anuale, cari s'au esecutu dela dinsii de multe ori lipsindu-se si de panea de tóte dilele, — prin ce dinsii si-au castigatu si dreptu spre aceea. Éra din respectulu ecuitáti pentru aceea, cá dinsii aru fi scosi din posturile lor fara vin'a propria, — de nu cumva óre-cine le-ar' imputá de vina, cá nu sciu, ce nu au potutu invetiá. Éra dela celu ce scurtéza pre unu nevinovatu in prevederea sa, ecuitatea cere, cá se-lu despagubésca.

De-ora-ce inse nu se poté sperá, cá cine-va se rebonifice invetiatoriloru tóte acéste, invetiatorii voru fi redusi la sórtea de-a nu avé panea de tóte dilele, voru flamendi in sensulu strinsu alu cuventului, si impreuna cu familiile lor voru inmulti cet'a celoru lipsiti, si voru sporí numerulu malcontentiloru, — care lucru (asiá credu) nu va fi nici in interessulu statului nici spre binele societati, din contra eu me temu, cá se va intemplá chiaru contrariulu. Óre eventualitatile aceste lnatu-s'au la tempulu seu in considerare? eu nu sciu; dér' aceea un'a o sciu si recunosc, cá legea trebuie se fia drépta, carea, cá atare de-si pedepsesce, nici candu nu duce la desperare, pentru-cá atunci si consciinti'a impreuna cu legea condémna pre celu vinovatu.

Inse ce se va intemplá cu scólele poporale, ce aru remané fara invetiatori? Cá ele se sté asia, este cu nepointia, deórace si legea inca opresce. Ce se va intemplá, dér' cu ele? Trebuie se se provéda. Dér' cine le va provéde? Autoritatile bisericesci pre lunga tóta bunavointi'a nu voru fi in stare de a le provéde pe tóte cu invetiatori de aceia, cari se posiéda si recerintiele cele nóue. Asiá-déra acést'a va trebui se o faca altu cineva — si cine va fi altulu acést'a? de nu insu-si statulu. Déra statulu nu ar' poté se provéda scólele poporali ale confessiuniloru de cátu cu delaturarea legiloru patriei, anume a prescrieriloru Art. 33 si 34 din 1868, si cu nebagarea in sama a autonomiei confessiuniloru respective.

Si óre insu-si statulu de unde va poté luá numerulu recerutu de invetiatori? Fara indoiéla, de unde-i va aflá. Si asiá se poté intemplá, cá si acuma avemu casuri, cá la scólele romane ale greco-catoliciloru se se aplice invetiatori de aceia, cari nici dupa nationalitate nu sunt romani, nici dupa religiune nu sunt greco-catolici si cari nu voru intielegé limb'a poporului. Si ce voru fi atunci rezultatele instructiunei? Invetiatorii neintielegundu limb'a eleviloru nu-i voru poté invetiá limb'a maghiara, éra elevii necunoscundu limb'a invetiatoriloru nu voru poté castigá cunoscintiele si iscusintiele acele, de cari au lipsa, pentru-cá dinsii, cá cetatiani, se-si promoveze atátu buna-starea lor propria, cátu si fericirea patriei. De aci se vede, cá aceea cá limb'a maghiara nu turbura limb'a si religiunea celoru alalte confessiuni si a celoru alalte nationalitati, numai in a b s t r a c t o a r d valóre: pentru-cá déca analisamu cestiunea aflamu, cá lucrulu in pracsá sta almintre, si totulu depinde dela aceea: cine si cumu manipuléza limb'a?

Scimu cu totii, cá invetiatoriloru nu 'i este incredintia numai propunerea obiectelor, ci-i este incredintiatu si elevulu in totalitatea s'a, adeca intielesulu lui, anim'a lui, in multe respecte si vointi'a lui, prin urmare intregu prunculu Éra despre influenti'a, ce o are invetiatorulu asupr'a eleviloru ne vomu poté convinge fórte usioru, déca vomu urmari cu atentiune rezultatele educatiunei si preste totu ale instructiunei. Astfelu, déra nu atátu limb'a este aceea, carea produce anxietate, ci manipularea si consecintiele, ce trage dupa sine; cu destingere modalitatea aplicarii este, de care se poté omulu teme. Dela modalitatea aplicarii si manipulárii depinde multu, celu mai multu inse aterna dela individulu, carui s'a incredintiatu esecutarea. Asiá se poté intemplá, — pre cumu si pana aci avemu casuri — cá educatiunea si instructiunea prunciloru poporului romanu greco-catolicu — pentru-cá se graiescu numai despre acest'a — se fia incredintia in mani straine, nu dicu, cá pre totu loculu, déra voru fi casuri si me temu, cá ele nu voru fi numai singuratece. Si cumu se poté asteptá, cá biseric'a respectiva, capii, organele constitutive si credintiosii ei se suferu cu nepasare una anomalia cá-si acést'a, si se privésca indiferenti la periculu, carele provene de acolo asupr'a bisereiei, in afaceri asiá sante, asiá sublime, asiá momentóse si importante, cumu este libertatea consciintiei, afacerile religiositáti si ale moralitáti — cá aceste sunt strinsu impreunate cu instructiunea, precumu avui onóre a atinge, — déca acele voru fi incredintiate in mani straine; ma inca si pre terenulu sentimenteloru nationale, — pentru cari altii zeléza, pre cátu numai li ajunge poterile. Dar' déca aceste acuma le privimu cá intemplate relativu la casuri sporadice, acusi mai tardiu in genere cine va poté garanta, cá decumva proiectulu acest'a de limba va deveni lege, aceea nu-si va schimbá — nu voiu dice: acuma, dara cu tempu, — natur'a, ce o are in tempulu de facia, si pusetiunea sa de obiectu de invetiamentu nu o va schimbá cu pusetiunea limbei de propunere si in scólele confesionali ale nationalitátiloru.

Ministrulu Trefort: „Aceea nu stá in proiectu.“

Metropolitulu Vancea: „Legea trebuie se fia cu prevedere.“ Apoi continua:

Ér' atunci ce se va intemplá celu putinu cu biseric'a mea? cu biseric'a romana gr. catolica, pentru care limb'a romana este *conditio sine qua non*. conditiune de esistintia, pentru-cá acést'a este limb'a liturgica, rituale si eclesiastica a bisereiei gr. catolice. Déca legea acést'a cu tempu se va schimbá si limb'a statului se va prescrie de limba de propunere, ceea ce este posibilu, atunci conditiunea de esistintia a bisereiei mele — vorbimu de posibilitáti — va fi perichitata ma inca si sublim'a ei missiune in lucrare va fi impededata; si in decursulu tempuriloru póte-cá si succesele de pana aci inca aru fi espuse perirei.

Eu marturisescu, straluciti Domni Magnati! cumcá proiectulu acest'a de lege nu intru atáta in senelu consideru de periculosu, ci mai vertosu dupa aplicarea si rezultatele lui. Si déca relativu la aceste cautu asupr'a venitoriulu, nu potu se nu me implu de anxietate, inca si pentru sórtea bisereiei mele, pentru-cá presentiescu, cá cu tempu — nu potu determiná anume candu déra cu tempu — potu intreveni impregiurári de acele, candu, pruncii credintiosiloru nostri voru fi incredintiatu pre man'a astoru felu de individi, ale caroru principie religóse si morali, — de-si nu preste totu, dér' in parte — nu se voru poté impacá se nu dicu, cá ele aru poté stá in contrastu, cu principiele bisereiei nóstre; acuma acést'a ar' fi o adeverata calamitate pentru biseric'a, carea asiá inca-si primesce credintiosii din scóla.

Pentru aceea cu adunca plecatiune me rogu de marit'a casa, se binevoiesca a lucrá intr'acolo, cá bisericile se póta conduce instructiunea prunciloru credintiosiloru sei ele in-sele, in limb'a lor propria, si se o póta terminá fara ingrigiri si pedece; se-i póta cresce in vertuti crestinesci si cetatiane, si anume in fric'a Domnului, intru iubirea deapropelui, in modesti'a crestinesca, de care cu destingere in dilele nóstre avemu lipsa atátu de mare, in credintia neclatita cátra prea inaltulu tronu regescu, in amóre cátra dulcea nóstra patria, onóre cátra inaltulu regimu, supunere detorita legiloru; inse totuodata si in pietate fiésca cátra biseric'a maica, si in apretierea nationalitáti loru. Si atunci patri'a va fi fericita, fericiti voru fi si cetatiani ei; asiá este, fericite aru poté se fia si diversele nationalitati sub scutul marei, puternicei, gloriósei Imperatie austro-ungare, in patri'a acést'a, sub conducerea unui regimu patrioticu. Déra fericirea acést'a numai asiá póte fi reale, numai atunci va fi duratória, déca si acele se voru impartasi dupa mesura egale din conditiunile indestulirei, carea este bas'a fericirei, — ceea ce numai asiá se poté, déca toti intr'o forma se voru folosi de drepturi si de libertatea determinata prin legi.

Pre bas'a acestoru, mariti Domni Magnati! si din causele preatinse proiectulu, ce se afla sub debatare, asiá precumu e formulatu, nu-lu potu primi de substratu pentru debatarea speciala.*)

*) Dupa „Fóia scolastica“ din Blasiu.

Mare si frumósa missiune au sínódele eparhiale, cáci sunt chiamate a regulá tóte afacerile diecesloru, a curmá abusurile, a vindecá tóte relele, ca se arata in membrele organismului bisericescu scolaru. Dela aceste sínóde depinde in genere prosperitatea materiala, spirituala, morala si religioasa a intregrei eparhii.

Ni se impune acuma intrebarea, cá óre si se respundu in adeveru sínódele nóstre gr. or. acesti mari missiuni? In cei diece ani din urma, candu ne bucuramu de constitutiunea bisericésca, e dreptu, puține rezultate amu dobenditu faciá asteptariile cele mari, dér' ori-cumu péna acuma escusa incatuvá impregiurarea, cá amu fostu incepatori pe terenulu constitutiunismului bisericescu nu e nici o mirare, cá progressulu este atátu incetu, dupa ce insusi Archiepiscopulu nostru discursulu seu, tienutu la deschiderea sinodului archidiecesanu, s'a vediatu constrinsu a constata, cá parte mare a tieraniloru nu se scie folosi bine corectulu de drepturile ce le au in poterea noa constitutiuni bisericesci ear' o parte din inteligentia este chiaru indiferenta. Nimicu mai firescu, deca acést'a aparitiune dorerósa, déca pe bietulu tieranu-lu instruéza si nu 'lu luminéza nimenea despredrepturile sale constitutiunali, apoi chiaru si acelu cari se intereséza de lucru, se descuragéza de multe ori prin aceea, cá in urm'a sacrificiloru, ce le aduc in totu anulu, nu prea vedu rezultate reale pipaité. Multi alérga cu pasurile lor la sínóde asteptandu se li se faca destulu dreptelor cereré dér' apoi nu numai odata se intempla, cá harthiiloru se trimitu neresolvate, instruate cele multe numai cu câteva cuvinte la consistoriu, unu apoi siedu câte unele uitate, altele se resolvé superficialu si cele mai puține in modu multumitoriu.

Aceea, cá o parte a inteligentiei este indiferenta, inca isi are causele sale diferite, între ce vomu aminti numai dóue principale si adeca antilips'a de ori ce energia si vointia de a intrá in lupta, alu doilea, impregiurarea, cá unulu séu altu avendu cele mai bune si leale intentiuni se dispartéza, candu vede marile pedeci ce se punu progressulu de cátra ómenii interessati si partiali.

Poporulu credintiosu nu s'ar' speria de sacrificii materiale pentru sustinerea sinodalitáti, dér' ar' vedé, cá legile se pazescu cu scumpetate si se esecuta cu tóta santieni'a si cu tóta dreptatea organele administrative de susu péna josu. Apó déca dupa tóte sacrificiile aduse ar' vedé fruct bogate, atunci potu asigurá pe oricine, cá poporulu si-ar' dá si crucerulu celu din urma. Cei chiama caute péna inca este timpulu se lumineze poporulu véda, cá institutiunile nóstre bisericesci si scolare se produca rezultate cátu mai frumóse si cátu mai salutare pentru poporulu nostru si se nu astepté péna candu va ajunge reulu la cuime, cáci atunci va fi prea tardiu.

Dupa aceste se trecemu la lucrarile sinodulu archidiecesanu gr.-or. din anulu acest'a.

Inca din anii trecuti s'a alesu o comisiune generala, care se se intrunésca totuóuna mai in inte, de a se aduná sinodulu, si se studieze si pregatésca materialulu ce va fi obiectulu discutiuniloru in sesiunea sinodala. In reportulu scetitu in siedinti'a a 2-a a sinodului dela 9 Aprilie a. c. comisiunea acést'a arata, cá ea in anulu acést'a n'a potutu corespunde, pe fúdeplinu missiunale, din cauza, cá o parte din materialulu rerutu nu i-s'a prezentatu, éra parte, care i-s'a prezentatu a fostu defectuósa. In cursulu administratiunei centrale s'a facutu faciá cu trecutulu unu progressu órecare. Epitropi'a in sfer'a de activitate inca a parasitu sistem'a patriarcala si introdusu unele reforme si imbunatatiri acomandanduse in gestiunile sale in unele puncte dupa regulamentul celu nou, déra apoi multe lucruri inca nu sunt regulate dupa prescriptele regulamentulu, între care amintimu, cá literile fundatiunale statulele si regulamentele nu s'au indusu intru carte separata pentru fiecare fundatiune, realitati archidiecesane nu se inspectióneza printr'unu membru din senatulu episcopescu, bibliotec'a eparhiala nu e regulata, fiscalatulu archidiecesanu este totu in starea cea vechia, pusetiunea lui nu e precisu si determinata faciá de consistoriu. Cu deosebire si-a indreptatu comisiunea generala atentiunea asupr'a regulamentulu pentru seminariulu teologicu si pedagogicu si arata, cá mai multe prescripte ponderóse nu s'au implinitu si unele dispozitiuni ale regulamentulu nu se observa. Unu defect

mare este acea impregiurare, că preparandi'a nu e separata de teologia in mesur'a ce o recere timpul presentu si principiile pedagogiei moderne. Prescriptele pentru primirea elevilor s'au ignoratu intr'unu modu neiertatu, că din 116 elevi, cari se afla astadi in institutu 83 de insi n'au avutu la primire nici pregatirea prescisa prin conclusele anteriore sinodale, cu atata mai puțin dupa regulamentul actualu. Sunt tineri cu cate 2—3 clase gimnasiale, cari nu voru poté face multa tréba, pentru că nu voru poté intielege invetiaturile teologice, apoi pe langa acesti'a se mai afla 6 estrordinari, cari dupa calificatiunea lor sunt numai o greutate atata pentru professori, catu si pentru colegii lor.

Din tabloulu acest'a posomoritu, ce-lu da comisiunea generala, se vede catu de usioru a purcesu senatulu bisericescu la primirea teologilor, dera nu credu, că s'a pazitu la primirea elevilor vre norma anumita, ci póte că s'a procesu numai dupa impressiuni momentane si dupa recomandatiunile protopopilor; pe unii ia cernutu cu set'a cea deca, ar' pe alții cu ciurulu. Bagurile rele dieu că cu primirea elevilor seminariali s'ar' face chtarul si dracare speculi.

Aici trebuie se pomenescu, că congressulu nationalu bisericescu din anulu 1870 a facutu unu regulamentu, că cumu se se organizeze preparandiile din provinci'a mitropolitana, dér' pēna astadi archidioces'a gr.-or. n'a organizatu pedagogia in sensulu acelu regulamentu, că acela dice in § 50, că facare eparchia se infintieze cate unu institutu pedagogicu, pe lēnga care se se afle câte o scóla poporala inferióra sēu superióra, apoi § 54 dice, că pedagogia se aiba unu professoru diriginte, celu puținu doi professori ordinari, unu suplentu, unu catechetu si unu invetiatu pentru scóla practica. Ce s'a facutu la noi de 9 ani de dile in privintia acēsta? Mai nimica. La noi sunt la pedagogia numai doi in locu de 5 profesori. Apoi pe lēnga acēsta institutul nostru pedagogicu este numai unu foisoru alu santei teologii, că elu dupa regulamentul pentru seminariulu andreianu din 1877 este pus sub imediat'a directiune a directorulu sectiunei teologice, că si candu pedagogia moderna ar' mai poté se fia supusa teologiei.

(Va urmá.)

Unu altu actu de recunoscintia.

Clerulu romanu din romanticulu districtu vicarialu gr. cat. alu Hatiegului isi tiēnū de santa datorintia a aduce Illustritatii S. dlui Episcopu alu Lugosului, Dr. Victoru Mihali, o adresa de multiamita si recunoscintia pentru pasii intreprinsi la inaltulu tron in contra proiectulu de maghiarizare, care suna asia :

Illustritatea Vóstra Dóme Episcopope!

Gratiosule Parente!

Candu clerulu si poporulu romanu din acestu Districtu Vicarialu a intiesu despre pasii resoluti si intrepunerea energica a Illustritatii Vóstre cu Prea S. nostru Archiepiscopu si Metropolitu, Escel. S'a Dr. Ioane Vancea din Blasiu, la Prea inaltulu Tronu alu Maiestatii Sale Augustulu nostru Imperatore si Rege apostolicu, pentru că Maiestatea S'a se se indure gratiosu a nu concede regimelul seu maghiaru, că se propuna dietei spre desbatere si primire acelu proiectu de lege, prin care limb'a maghiara se se introduce de studiu obligatu in tote scólele poporale inca si cele confessionale, — de óra-ce prin acelu proiectu de lege se ataca dreptulu si libertatea instructiunei la tóte popórale de limbe diferite in monarchia, si deosebitu se ataca dreptulu si libertatea instructiunei in scólele nóstre poporale si confessionale romane, se ataca limb'a nostra romana, care e conditiunea progresulu nostru in cultura, conditiunea autonomiei biserice si scólei nóstre, conditiunea vietiei si esistintiei nóstre nationale, — atunci acestu cleru si poporu a crediutu si crede: că Illustritatea Vóstra cu Inaltu Prea Santitulu Archiep. si Metropolitu a-Ti implhntu numai dorintia si asteptarea nóstra e fiiloru Vostri sufletesci, a-Ti esprimatu Maiestatii Sale vointia si credintia nóstra proprla, că proiectulu de lege mentionatu — deca acel'a se va redicá la valóre de lege — vá fi unu instrumentu, una arma din cele mai nefericite, cu care regimulu maghiaru alu Maiestatii Sale, folosindu-se contra scóleloru nóstre poporale si confessionale, contr'a limbei nóstre de cultura romana, a acelei limbe, care e odorulu nostru celu mai scumpu proprietatea nóstra cea mai santa si pentru care parentii si stramosii nostri sute de ani s'au luptatu mai multu decatu pentru patria si libertate — numai temere si ingrijire va produce intre popórale de diferite limbe ale Maiestatii sale

si cu deosebire la poporulu seu romanu, dér' incredere si liniste nu vá produce.

Illustissime Dóme! Dandu noi astfelu spressiune simtiementulu si convictiunei nóstre facia de Illustritatea Vóstra cu P. S. nostru Metropolitu, cari a-Ti procesu si protestatu la Maiestatea S'a atatu de energicu contra intentionatulu proiectu de lege declaramu totdeodata: că aceea procedere a nóstra, acelu protestu este protestulu nostru alu Clerulu si poporulu credintiosi romanu gr.-cat. din acestu districtu Vicarialu, si nu vomu incetá nici odata a luptá alaturea si sub conducerea Illustritatii Vóstre cu tóte mediólócele concesse de lege contr'a acelu proiectu eventualminte lege, că ast'a se se stérge din condic'a legiloru tiei nóstre, pentru că se nu fia arma de distrugere a limbei si culturai nóstre nationale.

Cu care recomandati Archiereescei binecuvantari perseveramu H a t i e g u in 28 Aprilie 1879 s. n. Din siedintia sinodulu districtuale.

Ai Illustritatii Vóstre.

umiliti fii sufletesci si capelani.

(Urméza subscrierile a 20 preoti districtuali cu Res. Dnu Vicariu Beniaminu Densusianu in frunte)

I u b a s i u m. p., not.

Toastulu unui june aristocratu unghuru.

Inainte cu câteva septemani s'a datu unu banchetu in casin'a nationala aristocratica din Budapesta in memori'a marelui maghiaru Széchenyi. Cu ocaziunea acēsta a tienutu comitele Stefanu Károlyi jun. unu toastu, care a facutu sensatiune intre aristocratii unghuri. Estragemu si noi dintr'insulu unele pasagie interesante si fórte instructive pentru noi romanii. „Bendu — dise comitele Károlyi — din pocalulu celu mare de argintu, cel'a lasatu marele fiu alu patriei casinei nationale cá legatu, bendu din acestu pocalu in memori'a lui, implinimú aumai dorintia s'a uitima, dér' credu că marele Szechényi a doritu acēsta nu atatu pentru resuscitarea memoriei sale, catu pentru că se ne aducemu aminte de principiile sale. Care a fostu principiulu de predilectiune alu comitelui Stefanu Széchenyi? — Se faca din Pest'a o adeverata capitala maghiara, se concentreze aci tóta averea, cultur'a, sciintia maghiara si se aduca earasi la Pest'a pe unghurii cari traiescu in Vien'a si in strainatate. Se facemu inse o revista domniloru? Se asemenamu aparintiele dinainte de 1848 si cele dupa 1848 pēna la 1867 cu cele de astadi, ce vedemu? Ce a ajunsu Budapesta in cei 12 ani din urma? Ce societatea, ce maghiarismulu? Că abia mai exista o vietia sociala maghiara, unu maghiarismu! Cei dela guvernulu dela 1867 incóce n'au facutu nimica pentru vietia sociala. Aristocratia? . . . Cumu este ea reprezentata in Budapesta, cumu la acestu banchetu? Portatorii numeloru celoru mai frumoše si vechi, posesorii averiloru celoru mai mari, traiescu departe de patria si cheltuescu earasi in Vien'a sēu in tierile straine crucerii castigati cu sudóre sangerósa de sermanulu tieranu unghurescu. In Prater stralucescu siruri intregi de trasuri pompóse ale magnatiloru unghuri, in Budapesta inse nu mai exista nici equipage nici boieri unghuri. Dér' se lasamu aristocratia unu momentu la o parte, póte că inca isi va veni in fire. Nimenea dintre DVóstra, domniloru, nu vanezá adeverulu, că tesaurulu celu mai scumpu alu unei natiuni, prim'a conditiune a vietiei, a esistentiei sale, aceea, ce nu se mai póte recastigá, deca s'a perdutu odata, este limb'a nationala. . . . Am calatoritu prin multe tieri in vietia mea, dér' niciodata n'am intalnitú o natiune, care se fi voitu se dovedéscá, că este culta, civilizata si că posede unu sentiú adeveratu nobilu, (de gentlamen) prin aceea, că vorbesce limb'a unei natiuni straine, in locul limbei sale materne. Junime! soci de etatate! Cătra voi vorbescu acuma! Cătra voi, căci erórea nu este o erórea a celoru mai betrani, ci o stare bolnava a generatiunei june. Fratii nostri mai betrani n'au invetiatu limb'a maghiara. Atunci era o alta lume; unghuru injurá latinesce. Dér' noi, cari amu invetiatu „Tatalu nostru“ unghuresce, noi totusiu n'amú trebui se peatuiemu nemtiesce. Dér' nici nu cunoscu bine limb'a nemtiesca, cei ce o vorbescu, si de ce vorbescu cu tóte aceste? Pentru că asia e „bunulu tonu“ (chique). Si de candu tóte aceste? Dela 1867, de candu tier'a are regele, constitutiunea si libertatea s'a . . . — Astfelu vorbi comitele Károlyi. Cetiti juni romanii

si invetiati din cuventele junelui aristocratu maghiaru a ve iubi si cntivá limb'a dulce materna mai pre susu de tóte!

O declaratiune.

Diariulu maghiaru din Clusiu „Kelet“ dela 20 Maiu a. e. publica urmatórea declaratiune :

Brasiovu 1879, 17 Maiu.

„On. d. Redactoru alu diarulu „Kelet“. — „Gazeta“ din Brasiovu in numernlu 33 si „Scol'a Romana“ din Sibiu in nr. VII din anulu curentu presentara cetitoriloru lor scól'a civila de statu din Fagarasiu in culorile cele mai intunecóse.“

„Am facutu pasii necesari cu privire la aceea, că starea lucrulu se se chiarifice si se se aduca la cunoscintia publica. Si pēna tunci inse se ié numitele doue foi romane acēsta declaratiune a mea la cunoscintia si se linistéscá pe cetitorii lor.“

Franciscu Koós,
inspectoru scolaru reg.

Luamu cu sasisfatiune la cunoscintia acēsta declaratiune a dlui inspectoru de scóle Franciscu Koos. Casulu este in adeveru prea tristu si prea batatoriu la ochi, decatu că d-s'a se 'lu fi potutu ignorá. Nu potemu inse retacé, că ne-a prinsu mirare vediendu, că unu inspectoru regescu unghurescu trebuie se cetéscá mai antaiu relatiunile diarielor romane spre a aflá despre unu asemenea faptu, petrecutu intr'o scóla de statu, ce sta sub supraveghiarea s'a. Cumu se póte, că d. Koós se nu fi sciutu nimicu de portarea necalificabila a acelu invetiatu maghiaru, care a maltratatu cu injuraturi pe bietulu scolaru romanu nevinovatu, candu — dupa cumu amu fostu incunoscintiati, — cu mai multe dile inainte de ce s'a discutatú in „Gaz. Trans.“, se facuse aratare despre casulu acel'a la senatulu scolaru din Fagarasiu?

Proclamatiunea Tiarulu catra Rumelioti.

Bulgariloru din Rumeli'a de resaritu! Insufetitú de firm'a vointia, de a aduce la indeplinire dispositiunile tratatulu de Berlinu, si avendu convingerea, că numai prin observarea acestoru dispositiuni se voru poté asigurá, fara ntue resturnari si fara nóue sacrificii, drepturile, ce vi s'au dobanditu prin puterea armelorú rusesci, amu poruncitu trupelorú mele, se se retraga la terminulu prevediutu prin tratatu din acea provincia. Ve multiamescu pentru simtiementele amicale si adeveratu fratiesci, ce ati aretatu cu nestramutare trupelorú mele, in timpulú siederii lorú intre voi, precumu si pentru simtiementele de devotamentu si gratitudine, ce mi le-ati manifestatu mai de multe ori mie si intregi natiuni rusesci, pentru sacrificiile ce le amu adusu pentru caus'a regenerarei vóstre. Nu me potú indoi, că voi veti insufá aceleasi simtiementé si copiilorú vostri si prin acesti'a si urmasilorú vostri celoru mai departati.

Voi sunteti in punctulu de a vedé intr'oducendu-se la voi o noua organizare cetatieneasca, care trebuie indeplinita in puterea dispositiunilorú tratatulu si pe bas'a unui statutu elaboratu de cătra o comisiune internationala Sperezu că voi veti justificá cu acestu privilegiu asteptarea mea si nu veti dá nici unu motivu, pentru că se fiti din nou acusati, că turburati linistea si pacea, cari sunt atatu de indispensabile, atatu pentru activarea propriei vóstre bune stari, precum si pentru a asigurá fericirea fratilorú vostri, a Bulgarilorú din principatu.

Deca ve ganditi inderetu la trecutu si asemenati cu acel'a nou'a vóstra situatiune, poteti cautá cu incredere in viitoriu. De aici inainte veti fi in stapanirea asigurata a drepturilorú vóstre cetatienesci. Esistentia, onórea si averile vóstre voru stá sub scutulú legi, a careia executare va fi priveghiata cu ingrijire. Vetí dobēndi drepturi intinse de autonomia si impoteruicirea, de a dispune de isvórele de avere ale tierii in acelu modu, care vi se va parea celu mai folositoriu. In sfērsitu veti avé in capulu administratiunei vóstre totdeun'a unulu din fratii vostri de credintia, unu crestinu. Pe acēsta cale vi se voru asigurá drepturile, de cari v'ati bucuratu, pēna acumu, si numai de voi va atirná de a le intrebuintia in acelu chipu, care va fi reclamatú déru bun'a starea vóstra, de desvoltarea pacinica si regulata a esistentiei vóstre cetatienesci.

Viitorulu vóstru, Bulgari ai Rumeliei orientale, se afla acumu in manele vóstre. Sciú, că sunt intre voi unii, cari nu sunt multiamiti cu situatiunea creata prin tractatu, si cari ar' voi se ajunga prin fortia si revolutiune la nnu scopu, care nu póte fi in acordu cu hotarirea poterilorú.

Eu nu potú incuviintia intentiuni de aceste, pentru că implinirea lorú nu se póte face fara de consimtiementulu si voi'a poterilorú si nu aru face decatu provocá nóue nenorociri asupra tierii vóstre. Nesuivite a alungá prin pastrarea pazei tendintiele ilegale, cari ar' poté se submine adeverat'a basa a operei de regenerare a nationalitatii vóstre, care

numai acum incepe a inflori; pregatiti-ve, fara frica de viitoriu, a ve acomoda drepturilor, pe cari va ave se se intemeieze noua voastra existenta. Eu rog pe Dumnezeu, sa ve sprijinesca pe calea prosperarei vostre.

Subscriba chiaru cu man'a s'a de M. S. imperiala.

Alexandru.

Diverse.

(Presiedinta Reuniunii femeiloru romane) din Brasiovu, domn'a Ellen'a G. Ioanu a primitu dela d-lu comite supremu alu Brasiovului urmatoarea scrisore: „Prea onorata Dómna! Maiestatea S'a cesara regia apostolica prin decisiunea prea inalta dela 27 Aprile a. c. a binevoitu a lua prea gratiosu la cunoscintia, pe langa espressionea inaltei sale multiamite, adresa felicitatoria si omagiala asternuta cu ocaziunea nuntei de argintu Maiestatiloru Sale, de catre Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu. Despre ceea ce pe bas'a rescriptului Escelentiei Sale ministrului de interne reg. ung. dela 2 Maiu nr. 3009 am norocire a ve incunoscintia prin acest'a pe Domn'a Vostra, ca presiedinta a Reuniunii femeiloru romane. Brasiovu 13 Maiu 1879 — Iuliu de Szentiványi, comite supremu.“

(Sciri personale.) Cetimu in „Foi'a Scolastica“ dela Blasiu: Es. S'a Metropolitulu Dr. I. Vancea a plecatu de a casa Sambata inainte de Domnec'a Tomei, si impreuna cu Illustriatatea S'a Dr. V. Mihályi, episcopulu Lugosiului, a calatoritu directe la Vien'a spre a-si depune omagiile la inaltulu tronul alu Maiestatei Sale. Dupa implinirea acestei detoritie se opri in Budapesta, unde lua parte la desbaterea proiectului pentru introducerea limbei maghiare in scolele populare. Adi in 15 Maiu Es. S'a se reintorse pre neasteptate, din care cauza nu se potu arangia o primire cuvenita osteneleloru puse intru aperarea bisericiei si natiunei sale. Es. S'a sosi cu trenulu dela 7 ore deminetti'a. La 12 Capitulu Metropolitanu, corpulu profesoralu si altii din locu bineventara pre Es. S'a si-i multiamira prin rostulu Rssmulu d. Prepositu T. Cipariu pentru ostenelele puse intru aperarea causei nostre biserecesci si nationale.

(Reuniunea romana de gimnastica si de cantari din Brasiovu) va da Dumineca in 13/25 Maiu 1879 in sala otelului Nr. 1. unu concertu dupa urmatoarea programa: Partea I. 1. Uvertura la opera „Wilhelm Tell“ de Rossini, esecutata de orchestru. 2. Fragmente din „Anotimpurile“ de Haydn (Iarna Nr. 38, 39, 40). Soli cu coru si orchestru. 3. Psalmulu 42 Nr. 1 de Mendelssohn-B. Coru cu orchestru. Partea II. 4. Uvertura la opera „Oberon“ de C. M. de Weber. Orchestru. 5. Melodii romane: a) Balcescu murindu b) Hora Severinului, coru cu orchestru. 6. Finale din „Loreley“ de Mendelssohn-B. Solo de sopranu cu cor si orchestru. — Dupa concertu urmaza dansu. — Bilete de intrare a 1 fl. v. a. (pentru nemembrii) se afla la D-nulu Theocharu Alexi si ser'a la casa. — Toaleta simpla. — Inceptulu la 7 1/2 ore ser'a.

(Reuniunea solidariloru romani din Clusiu) va tiené Dumineca 25 Maiu st. n. in „padurea Hóiei“ unu Maialu, care in casu de tempu nefavorabilu se va tiené in gradina Regin'a Angliei. Pretiulu intrarei e pentru membri 1 fl., cu familia 2 fl. Venitululu curatu e destinat in favorea fondului junei „Reuniuni a sodaliloru romani din Clusiu“ dreptu-ce oferte marinimose se voru primi cu multiamita, se voru publica prin diuarie si sunt a se adresa d-lui Dr. Grigoriu Silasi, presiedintele Reuniunii.

(In diu'a de 10 Maiu v.) aniversare a urcarii principelui Carolu I pe tronulu Romaniei si a proclamarii independentiei ofierii romani au presentatu Suveranului si bravului loru Capitanu, ca semnu veditu de iubire si de credintia acea frumosa sabia de onore, despre care amu relatatu deja. „Dera — scrie „Romanulu“ — soziile d-loru ofierari nu au voitu se remana mai pre josu de sozii loru, precumu gratios'a Dómna a Romaniloru n'a remasu mai pre josu de augustulu ei sociu in iubirea pentru tiara. Sociile ofieriloru au luat otarirea de-a oferí M. S. Dómnei, cu ocaziunea acestei aniversare, unu semnu de iubire si de recunoscintia. Spe acestu scopu d. Stork, distinctulu sculptoru din Bucuresci, a facutu proiectulu unui grupu, represintandu pe M. S. R. Domn'a ingrijindu unu ranitu. Acestu obiectu de arta cere inse-

multu timpu spre a poté fi terminatu. Cu esecutarea lui a fostu insarcinatu unulu din cei mai distinsi artisti din Paris. Autorele acestei fericeite idei urmarescu unu indouitu si salutaru scopu: a esprime recunoscintia loru M. S. R. Dómnei si a oferí intregulu poporu, ca celu mai demnu exemplu de imitatu, patriotic'a purtare a suveranei in timpulu greleloru suferintie ale resbelului. Din grupulu proiectatu se voru face doue modele: unulu de marmura alba, pe jumetate marime naturala, care se va depune póte la museu, pentru ori cine se aiba inaintea ochiloru ca unu exemplu si o incuragiare acestu omagiu facutu devotamentulu patrioticu, si altulu multu mai micu de argintu, care in totu casulu se va pastra de M. S. R. Dómna, ca semnu de recunoscintia si ca amintire a unei epoce gloriose. Acestu obiectu de arta cerendu mai multu timpu spre a se poté esecuta, elu nu se va poté presinta de catu in Decembre de diu'a naserii M. S. R. Dómnei.

(Instrucitiunea in Dobrogea.) Cetimu intr'o corespondintia a „Romanului“: „Ati disu in multe renduri, ca Romanii sunt missionari ai civilizatiunei in Dobrogea si cu bucuria constat, ca asia este. Se vedé chiaru de pe acumu, ca Dobrogea merge spre progressu. In specialu, la Ostrovu, d. locot.-colonelu Georgiu Zamfir din reg. 4 de linia a lucratu nu puçinu pentru inzestrarea scoleloru rurale Ostrovu si Bugescu, luandu initiativa unei subscriptiuni voluntare pentru acestu scopu. D-s'a cu bani adunati, a adusu diferite carti, abcedari romane, gramatici, geografii, carti de cantece, table, calimare, condeie etc., si cu micile mediuloce, de care dispune a facutu banci sistematice, table si sigiliuri. Este o viua placere de-a vedé in scole si tablouri mari in rame cu intrarea triumfala a armatei romane in Bucuresci, precumu si diferitele schitie de lupte, unde Romanii 'si-au versatu sangele in peninsula balcanica pentru liberarea crestiniloru. De aceste tote se bucura peste 200 copii, cari salta de bucuria, pentru ca au inceputu a vedé lumin'a progressului cu venirea nostra in Dobrogea. Pe lenga aceste, amu onore a ve anuntia, ca, gratia neobositei sale ocupatiuni si activitati d-lu locot.-colonelu Georgiu a inzestratu comun'a Ostrovulu cu o gradina forte frumosa, cu aleie sistematice, felinare, banci etc., ladiri de flori, in care se vedu initialele Mariiloru Loru Domnulu si in mediulocu careia e redicatu drapelulu romanu. Nu uitu se ve spunu, ca, in maioritate scolarii sunt forte inteligenti si gratia invetiatoriloru tramisi in diu'a de 24 Aprile, diu'a M. S. Dómnei, toti scolarii impreuna cu music'a regimentulu au esecutatu cantece romane si mai cu osebire de ale resbelului din 1877 si 1878.

(Abatele de l'Epée.) Acest'a este numele fundatorulu si creatorulu scolei de surdomuti in Francia. Elu a petrecutu iern'a anului 1788 fara focu, ca din economiile iemneloru se pota invetiá pe copii surdo-muti, de care sufletu'i caritabilu compatimea forte. Cu multe greutati si si staruintie elu inventa alfabetulu multiloru, si dete lumii o sciintia noua, prin care nenorociti, lipsiti de comunicatiunea cu semenii loru, fura redati vietiei comune, fura redati esistintiei vii, potendu si ei vorbí si profitá de binefacerile instructiunei, ca cei alti. Acestu umanitaru abate a causatu o frumosa serbatore in Francia. Elevii sei au cugetat se 'i eternizeze amintirea printr'unu semnu visibilu si durabilu alu recunoscintiei si omagii loru. Ast-feliu Felix-Martin, sculptoru mutu, 'i-a facutu o frumosa statua, care s'a asiediatu cu mare pompa in curtea stabilimentulu creatu de abatele. La serbarea inaugurarii a asistatu si ministrulu Lepere. Unu elevu 'i-a tienutu, cu degetele se intielege, unu discursu, pe care i l'a presintatu tiparitu unu altu elevu tipografu. Interessanta si atingetore sunt ceremoniile, in care cei ce au primitu binefacerea vinu se se inchine respectuosu amintirei bine-faceturulu si perpetuescu numele si fiintia unui asemenea omu prin neperitore opere de arta. („Bin. Publ.“)

(Cafeau'a si berea.) Nenumerosii amici si amice ale adeveratei cafele Moca voru intielege, ca cumu a venitu, de consumtiunea cafelei in cei patrudieci de ani din urma s'a urcatu dela 1,900.000 maji la 8,500.000 maji. Numerulu celoru, la cari le place cafeau'a, este in singuraticele tieri forte diferitu. Mai puçina cafea se bé in Russia: aici nu vine pe cate unu locuitoriu 1/5 Puntu, in Britania si Itali'a aprópe 1 P. In Austro - Ungaria camu 1 1/2 P., in Francia 3 2/10 P., in Svedia 3 6/10 P., in Germani'a 4 1/3 P., in Danemarca 5 P., in Elveti'a 6 3/4 P., in tierele de josu 7 P., in Belgi'a

vinu 9 P. Cafeu'a nu se consuma asia de tare berea. Va ajunge a produce unu exemplu numu din Bavaria, tier'a berii. Se consuma bere pe a de omu cate 284 de litre, in Nurenberg'a 401 litre, in Monacu 240 litre, in Ingolstadt 1000 litre.

Dare de séma.

Au contribuitu pe listele societatii „Romanii Juna“:

(Urmare.)

Din Transilvani'a:

12. *Ros'ia-Montana.* 15 fl. v. a.) Prin colect'a d-lu Amos Popescu, not. com. Domnii: Ioanu Munteanu, not. cerc. 1 fl., Alessandru Danciu, jude com. 1 fl., Simoile Ebergenyi, jude com. 1 fl., Romulu Gritt'a, esec. cerc. 1 fl., Ioanu Vladu, cassar. 1 fl., George Bocaniciu, comis. 1 fl., Ioanu Mahr, pract. la fond. de aur. reg. 1 fl., Iustinianu Gritt'a, proprietariu 1 fl., Ioanu Ebergenyi, proprietariu 1 fl., Ioanichiu Crisianu, comerc. 1 fl., Iosifu Giurea, proprietariu 1 fl., Alessandru Tobiasiu, not. com. 1 fl., Iosifu Draia, jude com. 1 fl., Amos Popescu, not. com. 2 fl.

13. *Sibiu.* (77 fl.) Escelentia S'a Mironu Romanulu, Mitropolitulu gr. or. alu Ungariei si Transilvaniei 50 fl., Illustr. S'a Nicolau Popea, Archimandritu si Vicaru Archiep. 10 fl. a. Prin colect'a d-lui N. Petra-Petrescu. Ioane Hannea, protop. 2 fl., B-ron Ursu, colonelu pens. 5 fl., Paul Dunca, cons. gubern. 3 fl., Dr. med. Mog'a 3 fl., Dr. Barceanu, prof. 1 fl., Ioanu Bedilla subjude reg. 1 fl., N. Petra Petrescu, ampl. la bancu „Albin'a“ 1 fl., Visariou Romanu, Direct. banc. „Albin'a“ 1 fl.

14. *Saliste.* (12 fl. v. a.) Prin colect'a D-lui Nicolau Ivanu. Domnii: Muciu Urechia, pretore 1 fl., Demetriu Florianu, not. 2 fl., Ioan Moga, inve. 1 fl., Demetriu Romanu, propriet. 2 fl., Dr. med. Calefariu 2 fl., Ioan Zacharie, v. not. reg. 1 fl., Nicolae Ivanu, inve. 1 fl., I. Straulea, invet. 1 fl., D. Pamfilocu, paroch. 1 fl. (Va urmá.)

Tablourile oleografice,

edate de dlu F. A. Lachmann, Ofieru c. r. si corespondentu militariu in Bucuresci, cari representa diferite episoade din ultim'a campania a armatei romane in contra Turciloru (a se vedé „Gaz. Trans.“ Nr. 21 din an. cur.), le-a primitu in comisiune pentru provincieles austro-ungare.

Dlu B. G. Popovits

Furnisorulu Curtii M. S. R. Domnitoriulu Vien'a I, Fleischmarkt 15.

Pretiulu tablouriloru este urmatoriulu:

Portretele Mariiloru Loru in rama cu fundu ovalu 16 florini esemplariulu.

Tote celelalte tablouri cu rame cuadrate 15 florini esemplariulu.

Pretiurile piatiei

din 23 Maiu st. n. 1879.

	Hectolitru.	fl. cr.	Hectolitru.	fl. cr.
Granu	fruntea	5.50	Mazorea	4.50
	midulocu	4.90	Lintea	7.25
	de diosu	4.40	Fasolea	4.10
Mestecatu		3.20	Cartofi	1.60
Secara	fromosa	3.50	Sementia de inu	—
	de midulocu	3.30	„ de canepa	6.70
Ordiulu	frumosu	3.45	1 Chilo.	fl. cr.
	de midulocu	3.20	Carne de vita	—44
Ovesulu	frumosu	2.30	„ de rimatoriu	—44
	de midulocu	2.20	„ de berbecu	—
Porumbulu		3.80	100 Chile.	fl. cr.
Meiu		4.60	Seu de vita prospetu	32.—
Hrisca		—	„ „ topitu	48.—

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 23 Maiu st. n. 1879.

5% Rent'a charchia (Metalliques)	68.50	Oblig. rurali ungare	81.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	70.25	„ „ Banat-Timis	85.25
Losurile din 1860	125.25	„ „ transilvane	86.25
Actiunilebancei nation.	843.—	„ „ croato-slav	86.50
„ instit. de creditu	267.25	Argintulu in marfuri	—
Londra, 3 luni.	117.35	Galbini imperatesci	5.50
		Napoleond'ori	9.30
		Marci 100 imp. germ.	57.70

Editoru: Iacovu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipograf'a: Ioane Gott si fiu Henricu.